

วิเคราะห์ปรัชญา "ประจักษ์นิยมแบบจัก" ของวิลเลียม เจมส์

นางสาวสมพิศ ศรีประไพ

005263

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

005269

i 177179A6

AN ANALYSIS OF WILLIAM JAMES'S "RADICAL EMPIRICISM"

Miss Sompit Sriprapai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art

Department of Philosophy

Graduate School

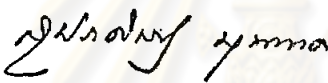
Chulalongkorn University

1978

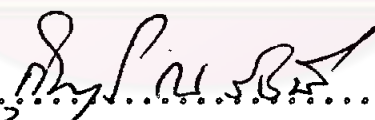
หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ปรัชญา "ประจักษ์นิยมแบบจัก" ของวิลเลียม เจมส์
โดย นางสาวสมพิศ ศรีประไพ
แผนกวิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

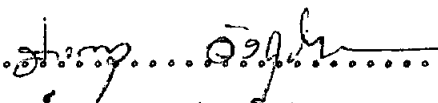

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุนนาค) รักษาราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร รางสี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์) วิทยานิพนธ์

..... กรรมการ
(อาจารย์ประทุม อังกูรโรทิศ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ปรัชญา "ประจักษ์นิยมแบบจัด" ของวิลเลียม เจมส์
ชื่อนิสิต นางสาวสมพิศ ศรีประไพ
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์
แผนกวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความคิดสำคัญ ๆ ในปรัชญา "ประจักษ์นิยมแบบจัด" ของวิลเลียม เจมส์ ในค่านอภิปรัชญาและทฤษฎีความรู้ ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดของเจมส์กับลัทธิ "ประจักษ์นิยมเดิม"

ผลของการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ทิศนะของเจมส์เป็นการปรับปรุงลัทธิประจักษ์นิยมเดิมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กล่าวคือ ประจักษ์นิยมเดิมเชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุไม่มีจริง แต่เจมส์กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุเป็นประสบการณ์ของเราเช่นเดียวกับวัตถุ ควบคู่กันนี้สิ่งต่าง ๆ จึงมีความเกี่ยวเนื่องกันภายในโลกแห่งความหลากหลาย ดังนั้นประสบการณ์ของเราจึงต่อเนื่องกันเป็นกระแสทั้งวัตถุและความสัมพันธ์ จิตเป็นศูนย์กลางความแตกต่างโดยการตีความให้เป็นมโนภาพ นอกจากนี้เจมส์ยังเสนอด้วยว่า ความคิดและวัตถุไม่มีความแตกต่างกัน เพราะทั้งสองคือ "ประสบการณ์บริสุทธิ์" ซึ่งมีบทบาทแตกต่างกัน คือ บทบาทของความสำนึกที่เป็นผู้รู้ และบทบาทของวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกรู้ โดยนัยนี้จึงไม่มีรูปธรรมทางจิตหรือวิญญาณ มีแต่กระแสของ "ความคิด" หรือกระแสของ "ความสำนึก" ซึ่งทำหน้าที่รับความรู้สึกโดยที่ความสำนึกเกิดขึ้นและสลายไปโดยมีความสำนึกใหม่เกิดขึ้นแทนที่ต่อเนื่องกันตลอดเวลา อีกประการหนึ่ง เจมส์ขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปจากประสบการณ์ในวัตถุหรือผัสสะ เขายอมรับประสบการณ์ทางศาสนาว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงของแต่ละคนในวัตถุประเภทความคิด เจมส์อธิบายพระเจ้าว่าเป็นออคคิซึ่งเป็นผลมาจากแรงผลักดันของจิตใต้สำนึกของมนุษย์นั่นเอง ส่วนประจักษ์นิยม

เดิมไม่ได้อธิบายการมีอยู่ของพระเจ้าในแง่ของประสบการณ์ หรือเชื่อว่าพระเจ้าเป็นสิ่งที่ประสบการณ์ของมนุษย์ไม่อาจเข้าถึงได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ปรัชญาของเจมส์ เป็น "แบบจัด" จริงในแง่ที่ยอมรับสิ่งที่ประจักษ์นิยมเดิมไม่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาทัศนะและงานของนักปฏิบัตินิยม ในระยะหลังจากเจมส์เพื่อเข้าใจพัฒนาการของลัทธิปฏิบัตินิยม หรืออาจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดของเจมส์กับจอห์น ดีวอี้ (John Dewey) เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ของดีวอี้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบปรัชญาการศึกษาไทย

คุรุวิทยุฑยทรพัยกร
จุพาลงกรณัฒหาวิทยาลัย

Thesis Title An Analysis of William James' "Radical Empi-
ricism"

Name Miss Sompit Sriprapai

Thesis Advisor Professor Vith Vithsathaveth Ph.D.

Department Philosophy

Academic Year 1977

ABSTRACT

The Thesis is a critical study of James' metaphysics and theory of knowledge which makes his philosophy known as "Radical Empiricism". It was found out that James differs from the old Empiricism because he claims a real relationship between things, while the empiricists show a tendency to do away with the relationship between things. For James, this world is a world of experience with a pluralistic nature. Man undergoes experience like a stream consisting of things and its relations. Then, human mind can single out any part of experience in order to form a concept in the expedient way for his living. In addition, for James thing and thought are not different but both are "pure experience" that plays different roles i.e. "knower" and "the known". By the same token, there is no substantive soul that dictates human actions. What really exists is a stream of "consciousness" in flux. Secondly, James accepted religion and supernatural phenomena as direct, real and useful human experiences.

There exists a private world of subconsciousness in human beings that guides and improves human destiny. This also makes James radical from the other empiricists who cannot prove the existence of God in term of human experience or believe that God is beyond an approach of human experience.

The suggestions for further research are to study another pragmatists that come after James to see Pragmatism's development and to make a comparative study of James and Dewey's philosophy to understand the Reconstructionism which might serve as a primary study of Thai philosophy of education of the present time.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "วิเคราะห์ปรัชญา "ประจักษ์นิยมแบบจัด" ของ วิลเลียม เจมส์" นี้ ได้สำเร็จลุล่วงลงโดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ และ อาจารย์ประทุม อังกูรโรหิต ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้ศึกษาจึงขอกราบว่าสักถึงพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร ณ รัชนี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อนึ่ง ผู้ศึกษายังได้รับการสนับสนุนและขอแนะนำบางประการจากรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรมย์ ณ นคร คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงเช่นกัน

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณในความช่วยเหลือของอาจารย์พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ อาจารย์อารมณ์ ฉนวนจิตร และคุณวันทนา ศันติกุล ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สมพิศ ศรีประไพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๑๑
บทที่	
1. บทนำ	1
2. จักรวาลในระบบพหุนิยม	4
3. ทฤษฎีความรู้ของลัทธิตี "ประจักษ์นิยมแบบจักษ์"	14
4. ประสบการณ์ทางศาสนา	36
5. วิเคราะห์ สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	68
ประวัติ	70

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย